

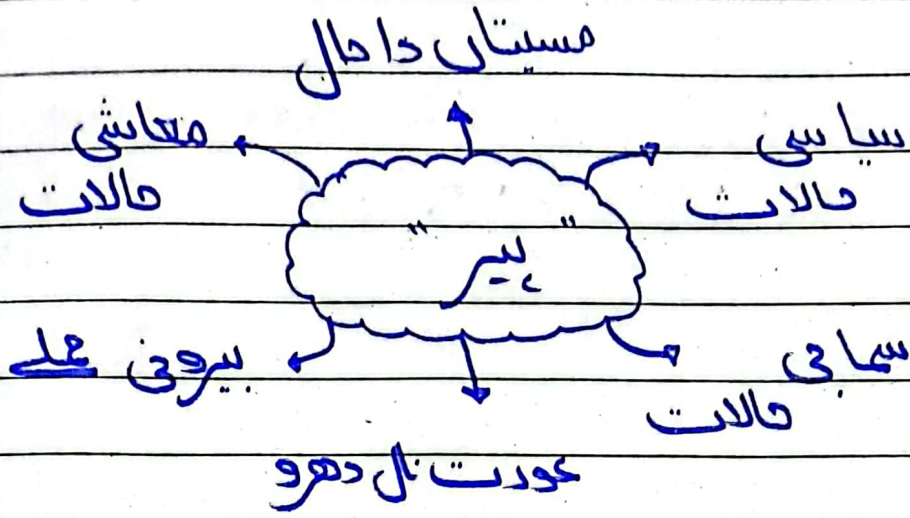
سوال: وادت شاہ دی پیر پنجاب دا
انسائیکلو پیڈیا ہے۔ چائن پاؤ۔

تعارف:

پیر وادت شاہ دی داستان ہے۔
ایس نوں پیر رانجھ دی لوک داستان نال
ٹوٹن دا دواج عام ہے پر حقیقت وچ ایہ
پنجاب دے سیاسی، معاشرتی، معاشرتی تے سماجی
حالات دا ڈوٹھا نظارہ پیش کرن والا کلام ہے۔
مشہور نقاد حسین شاہ
اپنی کتاب پورے وچ ۲ حصے نیں:

”دب نہ ترے جے آدے پنجاب اپنی
پر شکل گواہ بیچتے پیر بیچر
رہوے، تے پیر دی مددہ بن کے
پنجاب دا پر روپ اپنی اصل
شکل وچ اساریا جاسکدا ہے“

ایس تو ظاہر ہے تہ پیر
پنجاب دا انسائیکلو پیڈیا ہے۔

پیر دا دیوا:

پیر وارت شاہ وچ درج
 ذیل موبوعات تے گل پوٹی اے تھوڑے اس
 نوں بھائی جگ وچ قرآن دا دتہ وے
 دے پھڈ دے یں۔

(۱) پنجاب دیاں ٹوٹاں:

پیر وچ پنجاب دی
 سوہنی دھرتی دا نظارہ لہو اے۔ مثال
 دے طور تے پنجاب دے تھیت، گھران دا
 نقشہ، وھلال تے مستیاں تے پنڈاں
 دے حالات۔ مختلف علاقے تینوں تھنگ
 تحت بزاہہ تے پنجاب دا ذرہ وی لہدا اے۔

ع آک تحت ہزاریو گل تھتے جھتے راجھیا رنگ چھایا اے

(2) پنجاب دی معج:

پنجاب وارے قاضیت

اوس دے سویرے دے منظر وچ لندی اے۔

لہوں سورج نکلن توں وی۔ چلاں

نیر کھیت دسدے نیں تے اوس لندی

اے۔ نالے باندھی سفر دا ارادہ بن

لندی نیں تے تیاری وچ لگ جاندے

نیں۔ جڑی دی پوکھن تے چلاں

دی آواز بوردے گل توں رنگیں تر

دندی اے۔

ع جڑی پویندی نال جاں ٹراں باندھی
پیشیاں ددھ دے وچ مدھائیاں فی

(3) پنجاب دے معاشی حالات:

وارت شاہ نے

پیر وچ پنجاب دے معاشی حالات وی

دسے نیں۔ پیر لندی توں دولت دا لالچ

سی تے کوئی وی رشوت توں بغیر کم نہیں آندا

سی۔ مثال دے طور تے دسدے نیں تے رانجھ

ویلے نیں لہوں دیا پار کرنا سی تے کسی

نے وی نہیں آندیا سی تہوں نے اوردے توں

پیر نہیں نیں۔ پیر وچ کلی سا تے اوس

دا تم لبنا سی -

۹ دولت نال بھو جے بھریں میرے
گودی چائیکے پارا تارنا وان

(۴) پنجاب دی مسیتان دانقشہ:

پیر دے وچ واکش
شاہ بھوان پنجاب دی مسیتان دانقشہ
دی دسیا اے۔ کیوں بات تان تے
دا بھو تے امام دی بخت ہوئی، مدرسے
دے جیاں واسطے دھوئی پورے گلے توں آئی
کیتی فاندی سی تے مسیت دا امام وی
دشوت بھیر لیسے دا تم نہیں کرا سی۔

۱۰ گھاوون وڈھیاں نت ایمان وچین
اپو ماراے قاضیاں ساریاں نوں

(۵) پنجاب دے معاشرتی حالت:

پیر وچ واکش شاہ
بھوان معاشرے تے دی جانن پائے نیں۔
تہ پورا گل کاروبار وچ مشغول سی۔
عودتاں گھراں وچ جرنے کنڈیاں سن
تے پنجاب دے مرد گھیتاں وچ کاشت

کادی تر دے سن -

ن کاروبار دے وچ جہاں پویا، پر تہ ڈھانچیاں اٹھو سہانیاں
لہیاں آڈھ پر نالیاں والیاں نیں سٹیس بھوٹیں نوں تیناں لانیہ
نی

(۵) پنجاب وچ عورت نال دھرو:

پیر وچ ولایت شاہ
نے دسیا اے تہ عورتاں اتے وڈے ظلم
پونڈے سن تے انہاں توں بغير کھے اسدا
ویاہ طے تر دیندے ہے سن - پیر نال دی اسدے
چاپے نے ایہو ای تیتا سی -

ن آماں گائیں دے ناپس، گالی دتیاں وڈا پاپ آوے
ولایت شاہ نہ مڑاں رنجھڑے جھاویں پاپ دے پاپ دا پاپ آوے

(۶) پنجاب وچ عاشقاں لئی اوکھراں:

پیر ولایت شاہ پیر رانجھ
دی رومانی داستان اتے لکھی گئی اے - ایس
وچ اوہی ویلے دے پنجابی کلک وچ عاشقاں
دے نال پیوں والا سلوک دسیا اے - تیوں
پیر نے زہر دا بیالہ پیا تے رانجھ نے
خود نو مار لیا -

وے دا بھیا واہ میں لاٹلی
 ساڈھے وس تھیں گل بے وس پوٹی
 جان جیواں گی ملان گی بب میلے
 حال چال نال دوستی بس پوٹی

(8) سہابی سوز و آواز تے پنجاب دا جگ:

واریت شاہ نے اپنی

پیر وچ سہابی جگ دا دکھ درد وی دسا
 اے۔ کوئی وی بندہ اگر ب کول ملا جاوے
 تے اوہ مرے واپس نہیں آوندا۔

وہ سن وے جوٹیا، جوٹھا آکھدے تون ڈھڑھے پارنا وندا اے
 ایسا کوئی نہ ملیا میں ڈھونڈ تھکی پیرا تیاں نون موٹا پوندا اے

(9) پنجاب دے تاریخی حالات:

پیر واریت شاہ وچ پنجاب

دی دھرتی تے بیوں والے جلیان دا وی
 ذرا اے۔ واریت شاہ تے مغلان دا زوال،
 نادر شاہ ایرانی تے احمد شاہ ابدالی
 دے حملے اپنی آکھان نال وکھے نیں۔
 آکھدے نیں:

وہ سرمہ نیناں وچ پھب رپیا
 پر دھیا بند تے لٹک پنجاب دا پی

(۱۰) بٹان دی ٹور تے پنجاب تے حملے:

واریت شاہ نے بڑی خوبصورتی

نال نادر شاہ ایرانی دے حملیاں تھیں پیر دی
 دے بانی نال ہو گیا اے۔ مغل پھلاں آپ اویانوں
 سددے سن تے فراہ لڈیاں باوندے آوندے
 نسی۔

۱۰ چرے چھند دی چاڈ نالی بڑی مٹی
 چرھیا غیب دا لنگ آندھا روپوں

(۱۱) پیر دامدھو تے مدد اپنی:

پنجاب دے قدیم لوکاں تھوں
 پیر واریت شاہ زبانی وی یاد اے۔ پیر دے
 مددھو تے اللہ دی تعریف بیان ترن تھوں
 بعد واریت شاہ پوراں خدا دے رسول
 نال عشق تھوں مومنوع بنا اے۔

۱۱ اقل مدد خدا داوردیجے
 عشق تیتا سو جگ دامول میاں
 پھلاں آپ اے رب نے عشق تیتا
 تے معشوق اے نبی رسول میاں

آئیر لائے

واریت شاہ دی پیر پنجاب

دے گل دے پیر پلو اتے گل تری اے

نے آک مکھل نقشہ بیدش تری اے ایس

نوں پیر نوں پنجاب دا انساٹلو بیڈیا

آکھیا باندا اے۔ واریت شاہ اے اے تم اے

پیس نے پیر لکھ کے پنجاب دی دھرتی

نوں سنارا دتا اے۔

” واریت شاہ نے پیر لکھ کے پیر نوں ”
 دا تمھ تو لوں کھوہ لیا اے۔

- نقاد